

OWDZIE (96) *av*

o oraz e jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

I Przysłówek zaimkowy (73) :

1. We wskazanym miejscu lub kierunku (58) :

a. Tam, z drugiej strony; hicce *Cn* (33) : bo áni náfze Polki fą tak vczone iáko Włofzki/ áni drugich rzeczy ktore owdzie fą/ ćirpieć by ich vřzy mogły. *GórnDworz* B2; zwirzchu [*na grobie*] owdzie nicz pięknieyřzego/ Mármor ofobny [...] / á kthoby tám záfię wnątrz weźrzał/ thám niemáfz iedno řmrod / ziemiá/ proch *GórnDworz* Ee5; *ActReg* 131 [2 r.], 185.

Połączenia: »owdzie, gdzie« (1): Przyymą mię/ bych chciał/ do onęgo gmáchu/ Gdzie się międz pięknie łni ná iego dáchu: Chcéli téz owdzie/ gdzie ná więrzchu łlomá: Owa gdzie przyde/ tu mnie iáko domá. *PudłFr* 7.

»tu ... owdzie« (2): Podnořzą fie gori a pola fie zniźaią na mieřcza ktoreś im řpawił [*Ps* 103/8]. To ieřt takes řtworzył ziemię iz thu gori owdzie niziny. *WróbŻořt* hh7v; Tu co czynić? dwoiáka napáć ná mię pádlá/ A boiaźń niewymowna ferce mé ořiadłá. Tu mi idzie o męžá/ owdzie ferce boli O řyná *GórnTroas* 46.

»(i) tu, (i) owdzie« = *w różnych miejscach; disperse, dispersim, dispersum Mącz, Cn; sparsim Mącz, Calep, Cn; carptim Cn* (16): Thakież y za morzem Chwalenřkim, ale fą ludzie nam podobni, iedno iz troché řmiadzi dla wielkiego zimna, nie tak gęřto iako v nas, ale potrořze tu y owdzie mieřzkaiáci [*rare, sparsim, et abinvicem distantes, pauci numero habitantes*]. *MiechGlab* 64; *RejWiz* 92; *OrzList* d2v; Ieden z drabow ták dľugo tu y owdzie kopaiáci/ ledwie řye dokopał był wody/ ktorey przyniořł przyłbicę peľną Alexándrowi *OrzRozm* N3v; *BielKron* 15; *Circumsparsus*, Wokół y tu y owdzie rozřiany *Mącz* 404b, 63d, 403d, 404b [2 r.]; *GórnDworz* B6v, Ee7v; *Sparsim*, *Multis variisque in locis hic et illic* – Itu y owdzie. *Calep* [995]a; Co ieřt przeciřwko tym/ ktorzy tu y owdzie po kácięch Chriřtuřá vkázuią *WujNT* 104, 267 *marg*; Támże ná wielkim morzu/ wyřpy/ řkály/ Tu fię y owdzie rozno rozřtrzelály. *KlonFlis* Dv.

»(i) tu, (i) owdzie« = *gdzieniegdzie, z rzadka* (3): *Mącz* 162c; Wiárá Kátholicka nie tu y owdzie po kácięch/ iáko haeretycka: ále wřzędę po řwiećie/ po wřzytkich kráiách y narodziech ieřt rozřzerzona. *WujNT* 525; [*Correctura*] *Moralis*, *Obyczáyna*: że iedno y tu y owdzie w części popráwia mnieyřzych rzeczy. *SarnStat* 58.

»i tu, i owdzie« = *gęřto, wszędzie; passim Mącz, Calep* (4): *Corrego*, Wřzędzie prořę ze wřząd řprořziwam/ y tu y owdzie zbierám/ zgromádzam. *Mącz* 357d; *Solum scaturit fontibus*, Ziemiá peľna yeřt zřródł/ y tu y owdzie fą zřródłá po polách *Mącz* 371a; *Sparserant se toto passim campo*, Po wřziřtkim fie polu rořpořtarli/ y tu y owdzie leźeli. *Mącz* 403d; *Calep* 760b.

»i tu, i owdzie« = *o tekście: na wrywyki; saltuatim Cn s.v. tu* (2): Ktore Wędźidło/ gdy mi napřzod do ręku podano: Y imię moje do nie⁸⁰ przykowáne pálcem pokazano: wnet zárázem poyřrzawřzy w nie/ y w nim tu y owdzie/ to tákie to owákie rycwerki obaczywřzy *CzechEp* *2v, 231.

b. Wskazuje na kierunek ruchu, zmiany miejsca: tam, w inną stronę; cum motu ad locum: huc ecce *Cn* (25) :

Połączenia: »tam i (...), owdzie« (2): Drwołzczep niewiem wfty migał: A ná lífzkę pálcem fkazał [...]: Oná mu odpowiedziáá/ Byłábych podziękowáá: Aleś w łobie prawdy niemiał/ Támeś mowił/ owdzieś fkiwał. *BierEz* H4v; Nieiełtem iáko Kaim/ niemáiąc ná świcie to iełt w Kołćiele Bożym pewnego mieyfćá: niebłakam fye tám y owdzie. *OrzList* d3v.

»(i) tu, (i) owdzie« (21): *FalZioł* IV 40d; *LibMal* 1543 68v; A iż ony [ludzie szkodliwi i fałszywi] będąc rozboyniki Kołćiołá Bożego/ z gárdłem thu y owdzie wćiekáiąc po świcie/ máią mieyfće w Pinczowłkim Domu *OrzList* ev; *BibRadz* *4, *Tob* 11 /4; Circumforanei homines, Którzi lie y tu y owdzie tułáyá/ Błakayá. *Mącz* 135b, 108b, 207b, 233a, 405d, 451b (10); *OrzQuin* Mv, Y4; A Anná fiedziáá wygládáiąc y tu y owdzie [circumspiciens] ku drodze zá fynem łwoim. *BudBib* *Tob* 11/4; rozbiegłzy fię [jezdni]/ y tu y owdzie [dispersi sunt] po polu/ wćekli do Azotu *BudBib* 1.*Mach* 10/83; *BielSen* 11v; *Calep* [749]a.

»owdzie ... tu ... stąd« (1): áby gdyby owdzie Wołofza/ tu Niemcy/ ztąd zásię Polacy w koło w Węgrzech Turká otoczyli/ w ten czás dopiéro przybydź mógl łam Pan Bóg *OrzJan* 107.

Szereg: »tam albo owdzie« (1): Item, iżeś ty łól nád zákazánié náłże połpolité tám álbo owdzie [*huc vel illuc* *JanStat* 539] przewoził. *SarnStat* 141.

2. *We wskazanym czasie: tu, wtedy, wówczas* (8) : *RejPos* 227; *RejZwierc* 56v; ale iáko tego wīm niezairzę tak iáko mnie wīm zairzysz, zepływám wroskoszy owdzie *ActReg* 162, 53, 54, 131, 164; Prośi ná háłbę Winá/ prośi y ná drugá: Wda fię w rzecz z nieborakiem y w rozmowę długá. Dodawa dobrej myśli: pełnymi dogrzewa: A owdzie opoiwfyz błazná/ zrozumiewa. *KlonWor* 26.

3. *Prawdopodobnie: W bliżej nie określonym miejscu: gdzieś, gdzie indziej* (4) :

Połączenia: »tu owdzie« (1): Gdi kram otworzys wykladai [...] Tam go więc łada ocz pytay A lokczya palczem potmikay. A tak tu owdzie potrołfé Sporzey więc tak rołtá grołfe. *RejKup* e2.

»i tu, i owdzie« (3): włzlyepuczowye pokradł v Yednego kmyeczia fchati byalle, dwye kołfuli czienkie, dwa rączniki czienkie [...] tho poprzedał y thu y owdzie *LibMal* 1544/87; *BibRadz* *3v; Ultro citroque, Huc, illuc, sursum, dorsum – Tam y łam, i tu y ogdzie [!]. *Calep* 1133b.

4. *Prawdopodobnie: W bliżej nie określonym czasie: kiedyś* (3) : nie rácz W.M. tym nowym zádatkiem połług moich pogardzáć: áż fię owdzie co powážnieyłzego y ofoby W.M. godnieyłzego dołtoi y doyźrzeie. *KlonFlis* Bv.

Połączenia: »owdzie indziej« (1): bo ná onym wymyłłonym obiedzye/ [...] więc thego prętko fyt człowiek á owdzie indziej/ iż miełzáiá raz kwálno/ drugiraz gorzko/ więc też czálem y łodko/ [...] przeto káždy ye z dobrym łmákiem *GórnDworz* F.

»i tu, i owdzie« = *dorywcz* (1): *Carptim*, *Nagle*/ Potrołfe y tu y owdzie *Mącz* 39b.

II. W funkcji partykuły deiktycznej: oto (23) :

1. *Przedstawiającej* (16) :

a. *Kogoś lub coś* (3) : Vźrzyłz owdzye drugiego co mu fie kłániáią/ Iáko inemu pánu ktorzy go nie znáią. *RejWiz* 68v, 71v; owdzye dekretá frogie łá záwiefzone [...] przed oczymá twemi/ iż zá grzech łwoy iuz nieomyłnym dekretem łkazaneś ná łmierć *RejPos* 309.

b. *Sytuację* (13) : *RejJóz* D4 [2 r.]; *RejKup* p7; *RejPos* 309; Owdzie załtepy łtoią náład nie vchodzą/ Biliby fię/ ále im trupy łzpetne łzkodzą. *KmitaSpit* Cv.

Połączenia: »owdzie ... owdzie, owdzie ... owdzie ... owdzie« (2:1): *RejJóz* P2v; Owध्ये mu žal powagi/ owध्ये niedošťáie/ Ano część w niedošťátku ſtoi więc zá iáie. *RejWiz* 92v; Słuchayże iáki to był przeſtrách przyſzedł ná tego człowieká ſwiętego w tym zámieſzaniu iego: owध्ये mył á ſercze było co rychley doiechác [...] owध्ये wnet nie rozmyſlnie á nieobácźnie vpádłá nań z niebá ſwiátłość wielka: owध्ये głos ſtráſzliwy ſłyſzy *RejPos* 284v.

»owdzie ... tu« (1): Widziſzże to wáſzá K.M. iákich niebeſpieczeńſtw wkoło doſyć/ y które wáſzey kró: M. bliſkim vpadkiem grożą? owdzie z iednéy ſtrony nie dáleko Tátárzýn frogi: ſą Wołochy porázone: tu záſię wzdłuſz y wſzerz ſkrócona Węgierſka ziemiá *OrzJan* 90.

2. *Obrazującej lub podkreślającej jakiś element wypowiedzi (7)* : A iákoż tego Páná nie mamy miłowác/ á iákoż lie go nie bać? Owдьми nas obiecuie wierne ſwoie omyć á ochędożyć [...] oná przenedroſłſzą krwią ſwoią *RejAp* 9v, 9v; Coż małz czynić? iákoż małz ſerce ſwe y ſumnienie ſwe vſpokoić? owдьми wiełz iuſz pewnie iż ſwiát o tobie ſzemrze/ á wſzyſcy wiedzą y widzą márne ſpráwy twoie *RejPos* 309, 57 [2 r.], 284v, 309.

EW